

การศึกษาปัญหาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและแนวทาง การปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติกับนักศึกษาไทย ในมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

Intercultural Communication Problems and Adjustment between Foreign Instructors and Thai Students at Rajabhat Universities in Bangkok

พัชรภา เอื้ออมรวิชิ¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและแนวทางการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติกับนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ มีกรอบทฤษฎีการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและแนวคิดการปรับตัวในการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับอาจารย์ต่างชาติ และการสัมภาษณ์กลุ่มกับนักศึกษาชาวไทย รวมทั้งการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ต่างชาติที่เข้ามาทำการสอนในระยะแรก เกิดความตระหนักทางวัฒนธรรม เนื่องจากไม่ได้มีการเรียนรู้ถึงพื้นฐานวัฒนธรรมไทยมาก่อน อีกทั้งบรรยากาศในชั้นเรียนมีความแตกต่างจากประเทศของตนเอง ซึ่งอุปสรรคที่สำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมกับนักศึกษาไทย คือ ปัญหาด้านภาษา นอกจากนี้ประเด็นแนวทางการปรับตัว ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเกิดปัญหาในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม อาจารย์ต่างชาติจะมีแนวทางในการปรับตัวที่หลากหลาย ทั้งการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม และการเรียนรู้จากสื่อต่างๆ การใช้ภาษากาย หรือความพยายามในการสื่อสารภาษาไทย รวมถึงเพื่อนร่วมงานยังมีส่วนช่วยให้อาจารย์ชาวต่างชาติเข้าใจถึงวัฒนธรรมไทยและสามารถปรับตัว

---

¹ อาจารย์ ดร. สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
e-mail : jojoe.pat@gmail.com

ได้ง่ายขึ้น โดยปัจจัยหลักที่ส่งผลให้สามารถปรับตัวเพื่อความสำเร็จในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมร่วมกันได้ คือ ภาษา นอกจากนี้การเรียนรู้ถึงมิติความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมของไทย และปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมมีส่วนช่วยให้อาจารย์ต่างชาติสามารถประสบผลสำเร็จในการสื่อสารร่วมกับนักศึกษาไทยได้

คำสำคัญ : การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม แนวทางการปรับตัว อาจารย์ต่างชาติ นักศึกษาไทย

Intercultural Communication Problems and Adjustment between Foreign Instructors and Thai Students at Rajabhat Universities in Bangkok

Patcharapa Euamornvanich

Abstract

The purpose of this study is to identify to what extent intercultural communication problems and adjustment affect foreign instructors and Thai students at Rajabhat universities in the Bangkok area. This research is qualitative research based on intercultural communication theory and adjustment concepts. In term of data collection, the researcher has conducted in-depth interviews with foreign instructors and focus groups with Thai students, and also analyzed the related literature. The results showed that in the beginning foreign instructors experience culture shock. In term of the classroom environment, Thailand differs from other countries. The most crucial problem of intercultural communication and adjustment in classrooms is language. Nevertheless, the instructors often make efforts to learn the Thai language and culture. In addition, Thai colleagues and students can help the foreign instructors to learn this, and to adjust to the new environment. Foreign instructors have to adjust their teaching methods to the Thai classroom environment. Learning different dimensions of Thai culture and adjusting the appropriate teaching methods can help foreign teachers to be successful in communicating with Thai students.

Keywords : Intercultural Communication, Adjustment, Foreign instructors, Thai Students

บทนำ

การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural Communication) เป็นรูปแบบการสื่อสารประเภทหนึ่งที่กำลังเข้ามามีบทบาทกับมนุษย์ในสังคมปัจจุบัน ด้วยการพัฒนาของเทคโนโลยีต่างๆ ทำให้มนุษย์ที่อยู่ห่างไกลกัน มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันสามารถทำการสื่อสารกันได้ง่ายขึ้น โดยสถานที่แห่งหนึ่งที่มีการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมสามารถเกิดขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน คือ มหาวิทยาลัยจะเห็นได้ว่าในปัจจุบัน มหาวิทยาลัยไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัยในสังกัดของรัฐ หรือมหาวิทยาลัยเอกชน ต่างมีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของตนเองให้มีความเป็นสากล และเป็นที่ยอมรับของนานาชาติเพิ่มมากขึ้น มีการเปิดการเรียนการสอนในหลักสูตรนานาชาติ รวมทั้งมีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา ร่วมกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งการเปิดกว้างของระบบการศึกษาในปัจจุบันส่งผลให้มีความต้องการอาจารย์ต่างชาติเข้ามาทำการสอนมากขึ้น และการเข้ามาสอนของอาจารย์ต่างชาติในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ได้สะท้อนภาพการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมให้มีความชัดเจนมากขึ้นอีกด้วย

มหาวิทยาลัยในกลุ่มราชภัฏ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในสังกัดของรัฐที่มีที่ตั้งอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศไทย โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีทำเลที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครนั้น มีทั้งสิ้น 6 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ซึ่งทั้ง 6 แห่งนี้ ต่างมีการพัฒนาให้หลักสูตรการเรียนการสอนของตนเองให้มีความทันสมัย ตอบรับกับความ เป็นสากลมากขึ้น จึงส่งผลให้มีอาจารย์ต่างชาติเข้ามาทำการสอนอยู่จำนวนหนึ่ง

จากการที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมีอาจารย์ต่างชาติเข้ามาทำการสอนนี้เอง การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม จึงถือเป็นประเด็นสำคัญที่ไม่อาจมองข้ามไปได้ โดยการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมนั้น เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มาจากวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายแตกต่างกัน (Jandt, 2004 : 39) ที่เข้ามาอาศัยอยู่ภายใต้สังคมเดียวกัน แต่ทั้งนี้ปัญหาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่พบเห็นได้บ่อยนั้น มักจะเกิดขึ้นจากการรับรู้ของแต่ละบุคคลที่มีต่อวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน อันสืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย โดยแต่ละบุคคลต่างมีมิติความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน การแสดงออกของบุคคลในสถานการณ์ภายใต้วัฒนธรรมหนึ่งๆ อาจจะไม่เหมาะสมสำหรับบริบททางวัฒนธรรมนั้น แต่เมื่อบุคคลได้ก้าวข้ามเข้ามาอยู่ในอีกวัฒนธรรมหนึ่งแล้ว การแสดงออกภายใต้สถานการณ์เดียวกัน อาจกลายเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมก็เป็นได้ (Gorlach, 2008 : 193) โดยมีมิติความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ย่อมส่งผลต่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติที่เข้ามาทำการสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังนั้นการที่อาจารย์ต่างชาติจะสามารถอาศัยอยู่ในประเทศไทยได้อย่างราบรื่น ก็ย่อมจะต้องมีการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมต่างๆ ของไทยด้วย

อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมเกิดขึ้น การปรับตัว (Adjustment) ย่อมจะต้องเป็นประเด็นสำคัญที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับอาจารย์ต่างชาติ โดยในช่วงแรกที่อาจารย์

ต่างชาติเดินทางเข้ามาในประเทศไทยจะต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมรอบด้านที่แตกต่างกัน (Bently, 2008 : 2) เช่น การปรับตัวภายใต้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม การปรับตัวในการใช้ชีวิตประจำวัน และเมื่ออาจารย์ต่างชาติได้ก้าวเข้ามาทำการสอนในมหาวิทยาลัยไทยที่มีระบบการเรียนการสอนภายใต้วัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมเดิม การปรับตัวในเรื่องของระบบการเรียนการสอนในห้องเรียน ปัญหาในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมกับนักศึกษาไทย ย่อมส่งผลให้อาจารย์ต่างชาติต้องการมีการเรียนรู้และมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมสอดคล้อง เพื่อให้สามารถประสบความสำเร็จในการสื่อสารกับนักศึกษาไทยภายในชั้นเรียนได้ (Church, 1982 อ้างถึงใน Abe, et al, 1998 : 539) ดังนั้นเมื่ออาจารย์ต่างชาติได้เข้ามาทำการสอนอยู่ในมหาวิทยาลัยไทย และได้ทำการสอนกับนักศึกษาไทยที่มีรูปแบบวัฒนธรรมของตนเอง การปรับตัวย่อมจะต้องเกิดขึ้น

จากที่ได้กล่าวไปข้างต้น ความพยายามในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและการปรับตัวภายใต้มิติความหลากหลายทางวัฒนธรรมเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทย รวมถึงเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียนการสอนภายใต้บรรยากาศการเรียนในชั้นเรียนไทยนั้น อาจารย์ต่างชาติแต่ละบุคคลอาจมีปัญหาในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและแนวทางในการปรับตัวที่แตกต่างกันออกไป โดยบทความวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาในเรื่องปัญหาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม และแนวทางการปรับตัวระหว่างอาจารย์ต่างชาติและนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น รวมถึงแนวทางในการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติ และนักศึกษาไทย ที่อยู่ภายใต้มิติความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เพื่อการประสบความสำเร็จทางการสื่อสารในชั้นเรียนภายใต้บริบทวัฒนธรรมไทย และเป็นแนวทางในการวางแผนการเรียนการสอนในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของอาจารย์ต่างชาติกับนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการปรับตัวการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของอาจารย์ต่างชาติกับนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

การศึกษาครั้งนี้ มุ่งเน้นศึกษาในประเด็นของปัญหาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม และแนวทางการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติ และนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีทั้งสิ้น 6 แห่ง ประกอบไปด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัย

ราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เท่านั้น โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์ต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 14 คน และนักศึกษาไทยที่มีชั่วโมงเรียนกับอาจารย์ต่างชาติจำนวน 20 คน ซึ่งมีจำนวนเพียงพอ เนื่องจากไม่มีข้อมูลใหม่เกิดขึ้น ดังที่ สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2554 : 248) ได้กล่าวไว้ว่า ขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสม คือการได้ข้อมูลที่มีความอิมตัว ไม่มีข้อมูลใหม่ที่จะทำให้มีกลุ่มประเภทใหม่เกิดขึ้น โดยสามารถอธิบายรายละเอียดได้ ดังนี้

1.1 อาจารย์ต่างชาติในมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 14 คน เลือกศึกษาอย่างเจาะจงกับอาจารย์ต่างชาติที่เข้ามาทำการสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานครไม่น้อยกว่า 1 ปี ใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนสอน และมีชั่วโมงสอนนักศึกษาไทยไม่น้อยกว่า 1 ปีการศึกษา ช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่ได้มีการเรียนรู้ และปรับตัวอยู่ในประเทศไทยมาแล้วระยะหนึ่ง

1.2 นักศึกษาไทย จำนวน 20 คน เลือกศึกษาอย่างเจาะจงกับนักศึกษาไทยที่มีชั่วโมงเรียนกับอาจารย์ต่างชาติไม่น้อยกว่า 1 ปีการศึกษา เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ได้มีการเรียนรู้และปรับตัวในการเรียนการสอนกับอาจารย์ต่างชาติมาแล้วระยะหนึ่ง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสัมภาษณ์กลุ่ม ในประเด็น ดังต่อไปนี้

2.1 ประเด็นเกี่ยวกับปัญหาในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม

2.2 ประเด็นเกี่ยวกับแนวทางการปรับตัว

2.3 ข้อคิดเห็นและเสนอแนะเพิ่มเติมที่จะส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เริ่มต้นจากการออกแบบข้อคำถามเพื่อทำการสัมภาษณ์กับอาจารย์ต่างชาติ และนักศึกษาไทยภายใต้กรอบทฤษฎีการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและแนวความคิดการปรับตัว และทำการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามก่อนดำเนินการเก็บข้อมูลจริง โดยได้นำข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบกลุ่มกับนักศึกษาไทย และการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกกับอาจารย์ต่างชาติไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้มีความครบถ้วน เหมาะสม หลังจากนั้นได้ทำการแปลข้อคำถามทั้งหมดเป็นภาษาอังกฤษ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษปรับแต่งข้อคำถามให้ถูกต้องสมบูรณ์อีกครั้ง เพื่อให้ง่ายต่อการสื่อสารกับอาจารย์ต่างชาติ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มและการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก โดยมีการกำหนดข้อคำถามเอาไว้เบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ ระหว่างการสัมภาษณ์มีการบันทึกเสียง และจดบันทึกคำสัมภาษณ์ต่างๆ อย่างละเอียด ซึ่งพัฒนา กิติอาษา (2555 : 127) กล่าวว่าในการใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ หลักการสำคัญคือ จดทุกสิ่งทุกอย่างตามที่ผู้ให้ข้อมูลเราพูด จดทุกสิ่งทุกอย่างตามที่สายตาเราเห็น เราได้ยิน ประสาทเราสัมผัสได้ และสมองเราคิดและผลิติดอกมาเป็นภาษา ยิ่งเราได้ข้อมูลละเอียดเท่าไร ยิ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ของเราเท่านั้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจนครบถ้วนแล้ว ได้นำข้อมูลที่ได้มาทำความเข้าใจเบื้องต้นโดยจัดระบบข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยตามกรอบทฤษฎีการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและแนวคิดการปรับตัว เพื่อให้สามารถเข้าใจถึงแนวทางการปรับตัว และการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของอาจารย์ต่างชาติและนักศึกษาไทย โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นจะดำเนินการไปพร้อมๆ กัน ตลอดระยะเวลาที่ทำการวิจัย โดยนำความคิดเห็นที่ได้มาวิเคราะห์ตามกรอบทฤษฎีการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและแนวคิดการปรับตัว เพื่ออธิบายถึงปัญหาในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม และแนวทางการปรับตัว โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนตามที่ต้องการแล้วได้นำข้อมูลจากแต่ละกลุ่มมารวมกัน และทำการกำหนดประเด็นต่างๆ ของข้อมูล ได้แก่ แนวทางการปรับตัว และปัญหาในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมภายใต้มิติความหลากหลายทางวัฒนธรรม นำข้อมูลที่ได้มาบรรยายเชื่อมโยงในประเด็นแต่ละประเด็น เพื่อให้ได้คำตอบของการวิจัย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ประเด็นเกี่ยวกับปัญหาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ต่างชาติเกิดความตระหนกทางวัฒนธรรม (Culture Shock) เนื่องจากไม่ได้มีการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยอย่างจริงจังก่อนเดินทางมายังประเทศไทย แต่ทั้งนี้ความตระหนกทางวัฒนธรรมนั้นจะเกิดขึ้นเพียงช่วงแรกเท่านั้น สิ่งที่พบว่าเป็นปัญหาหลักที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตระหว่างวัฒนธรรมของอาจารย์ต่างชาติคือ ภาษา ที่อาจารย์ต่างชาติไม่สามารถทำการสื่อสารภาษาไทยได้ นอกจากนี้ก็ยังพบปัญหาอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่อง อาหาร หรือความไม่เข้าใจในวัฒนธรรมต่างๆ ของประเทศไทย เป็นต้น

นอกจากนี้บรรยากาศการเรียนการสอนในห้องเรียน พบว่า บรรยากาศการเรียนการสอนในชั้นเรียนของประเทศไทยแตกต่างจากประเทศเดิมของอาจารย์ต่างชาติ รวมถึงวัฒนธรรมต่างๆ ในชั้นเรียนมีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมการให้ความเคารพอาจารย์ การไม่ตรงต่อเวลาของนักศึกษาไทย การอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม และทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ที่อาจารย์ต่างชาติต้องมีการเรียนรู้ รวมถึงต้องมีการปรับรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักศึกษาเข้าใจ และไม่เกิดบรรยากาศความตึงเครียดเมื่อเข้าเรียน

อุปสรรคสำคัญที่ส่งผลต่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของอาจารย์และนักศึกษาในชั้นเรียนที่สะท้อนออกมาอย่างชัดเจนในงานวิจัยครั้งนี้ คือ ปัญหาเรื่องภาษา ที่นักศึกษาไทยยอมรับว่าตนเองไม่สามารถทำการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดีมากนัก อีกทั้งอาจารย์ต่างชาติเองก็ไม่สามารถทำการสื่อสารภาษาไทยได้ดีเช่นเดียวกัน จึงส่งผลให้นักศึกษาไทยบางคนไม่กล้าทำการสื่อสารกับอาจารย์ต่างชาติ และยังส่งผลให้นักศึกษาบางคนเกิดอคติกับรายวิชาที่มีอาจารย์ต่างชาติเป็นผู้สอนอีกด้วย

2. แนวทางการปรับตัวในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ผลการวิจัย พบว่า แนวทางในการปรับตัวเพื่อช่วยให้สามารถประสบความสำเร็จในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของอาจารย์ต่างชาติ พบว่า อาจารย์ต่างชาติมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา และพยายามปรับตัวเมื่อไม่สามารถทำการสื่อสารกับคนไทยได้ โดยมีวิธีในการปรับตัวที่แตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นการใช้ภาษากาย การเรียนรู้จากคนไทย และสิ่งต่างๆ รอบตัว การใช้สื่อต่างๆ ทั้ง การดูละครทีวี การซื้อ CD ภาษาไทยมาฝึกเรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเอง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังพบว่าเพื่อนร่วมงานชาวไทย รวมถึงนักศึกษาไทย มีส่วนช่วยให้อาจารย์ต่างชาติเข้าใจในวัฒนธรรมไทย และสามารถปรับตัวได้โดยเพื่อนร่วมงานชาวไทยจะมีการอธิบายถึงวัฒนธรรมต่างๆ รวมถึงการชักชวนให้เข้าร่วมในกิจกรรม โดยใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร จึงส่งผลให้อาจารย์ต่างชาติได้มีการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมไทย และสามารถปรับตัวได้อย่างราบรื่น

ในส่วนของบรรยากาศในชั้นเรียน พบว่า ภาษา ถือเป็นได้ว่าเป็นปัญหาหลักที่สำคัญในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม รวมถึงเป็นปัญหาต่อการเรียนการสอน ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์ต่างชาติส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้ดีนัก อีกทั้งนักศึกษาไทยก็ไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้ดีเช่นเดียวกัน แต่ทั้งนี้ ผลการวิจัยพบว่า แม้ว่าจะไม่สามารถทำการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมร่วมกันได้อย่างราบรื่น แต่ทั้งอาจารย์ต่างชาติ และนักศึกษาไทยต่างมีความพยายามในการหาแนวทางในการปรับตัวด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้สามารถประสบความสำเร็จในการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นการใช้ວັນภาษา การพยายามสื่อสารเท่าที่ตนเองสามารถทำได้ การปรับตัวโดยต่างฝ่ายต่างพยายามสื่อสารด้วยภาษาที่ตนเองไม่ถนัด การให้นักศึกษาที่เข้าใจช่วยแปลให้เพื่อนฟัง รวมถึงการสอนให้นักศึกษาหัดพูดว่าไม่รู้ เป็นต้น ทั้งนี้ทั้งอาจารย์ต่างชาติและนักศึกษาไทยต่างมองว่า

ปัจจัยหลักที่มีส่วนช่วยให้สามารถประสบความสำเร็จในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมร่วมกัน คือ ภาษา ที่ทั้งสองฝ่ายควรมีการเรียนรู้ และทำความเข้าใจในภาษาที่ตนเองไม่ถนัด เพื่อประสบความสำเร็จในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมร่วมกัน

ในประเด็นมิติความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน พบว่า ส่งผลต่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและการปรับตัวของทั้ง 2 ฝ่าย โดยมีมิติความหลากหลายทางวัฒนธรรมสามารถแบ่งออกได้เป็น 6 มิติ ได้แก่

1. ระยะห่างเชิงอำนาจ (power distance) พบว่า อาจารย์ต่างชาติมีการเรียนรู้ว่าประเทศไทยมีวัฒนธรรมในเรื่องระยะห่างเชิงอำนาจ โดยนักศึกษาไทยจะให้ความเคารพอาจารย์ต่างชาติอย่างชัดเจน แต่ทั้งนี้อาจารย์ต่างชาติก็มีการวางตัวและแสดงความเอาใจใส่ให้นักศึกษาไทยทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งการปรับตัวดังกล่าวนี้ช่วยให้ทั้งอาจารย์ต่างชาติและนักศึกษาไทยสามารถสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมร่วมกันได้อย่างราบรื่น

2. ความเป็นปัจเจกบุคคล และการพึ่งพาอาศัยกัน (individualist & collectivist) พบว่า อาจารย์ต่างชาติมีความพยายามในการปรับการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมิติการพึ่งพาอาศัยกันของคนไทย โดยมีการสั่งงานให้นักศึกษาทำร่วมกันเป็นกลุ่มบ้าง แต่ก็พยายามสอดแทรกมิติทางวัฒนธรรมในเรื่องของความเป็นปัจเจกบุคคล โดยให้นักศึกษารู้จักการพึ่งพาตนเอง มีการสลับปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนทั้งการสั่งงานเป็นกลุ่ม และการสั่งงานให้นักศึกษาทำเองคนเดียว เพื่อให้นักศึกษาไทยได้มีการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมการพึ่งพาตนเองด้วย

3. การให้ความสำคัญต่อบุรุษและสตรี (masculinity & femininity) ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ต่างชาติมีการรับรู้ที่ประเทศไทยมีความเท่าเทียมกันระหว่างผู้ชายและผู้หญิง ดังนั้นรูปแบบการเรียนการสอนจึงให้ความเท่าเทียมกันระหว่างนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง

4. การหลีกเลี่ยงความไม่มั่นใจในการสื่อสาร (uncertainty avoidance) พบว่า นักศึกษาไทยบางคนมีการหลีกเลี่ยงความไม่มั่นใจในการสื่อสารด้วยวิธีการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการยิ้ม การเงยหน้า เป็นต้น ทำให้อาจารย์ต่างชาติต้องปรับวิธีการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษามีความกล้าที่จะทำการสื่อสาร แต่มีประเด็นที่น่าสนใจว่า มีนักศึกษาเพียงบางคนเท่านั้นที่ทำการหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับอาจารย์ต่างชาติ ในขณะที่นักศึกษาบางคนพยายามที่จะทำการสื่อสารกับอาจารย์ต่างชาติทั้งๆ ที่ตนเองไม่มั่นใจในการสื่อสารด้วย

5. การวางแผนระยะยาวและระยะสั้น (long and short term orientation) ผลการวิจัยพบว่า มิติทางวัฒนธรรมดังกล่าวนี้ ไม่ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่อการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติ โดยอาจารย์ต่างชาติมีการวางแผนในระยะยาว บางคนมีการวางแผนศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อให้ตนเองสามารถทำการสอนในประเทศไทยได้ นอกจากนี้อาจารย์ต่างชาติยังมีการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมการรักษาความสัมพันธ์ระยะยาว โดยมีการติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาไทย ถึงแม้ว่านักศึกษาจะไม่มีชั่วโมงเรียนในภาคการศึกษานั้นๆ หรือสำเร็จการศึกษาแล้วก็ตาม

6. การห่วงเหนียว และการผ่อนผัน (indulgence & restraint) พบว่า มิติทางวัฒนธรรมดังกล่าวนี้ไม่ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่อการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติแต่อย่างใด โดยอาจารย์ต่างชาติมีการวางกฎระเบียบที่ชัดเจน และแจ้งให้นักศึกษาปฏิบัติตาม แต่ทั้งนี้ อาจารย์ต่างชาติก็มีการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมความยืดหยุ่นของสังคมไทย จึงมีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาที่ไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบได้ในบางครั้ง สามารถอธิบายถึงเหตุผลต่างๆ ได้

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัญหาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมอาจารย์ต่างชาติเมื่อได้พบเจอกับวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเองในระยะแรกได้เกิดความตระหนกทางวัฒนธรรม (culture shock) ซึ่งสอดคล้องกับที่ Savamor, et al. (2010 : 397) กล่าวไว้ว่า ความตระหนกทางวัฒนธรรมนั้นเกิดขึ้นเมื่อบุคคลก้าวเข้ามาสู่วัฒนธรรมที่ตนเองไม่คุ้นเคย ทำให้เกิดความหวาดกลัวซึ่งเป็นผลมาจากการสูญเสียสัญลักษณ์ในสังคม อีกทั้งยังสอดคล้องกับที่ เมตตา วิวัฒนานุกูล (กฤตวิทย์) (2548 : 218) ที่กล่าวว่า ความตระหนกทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นเมื่อคนคนหนึ่งต้องพบกับอุปสรรคของสิ่งเร้าให้เราเกิดการรับรู้ใหม่ ซึ่งเป็นเรื่องยากที่จะตีความได้ เนื่องจากบริบททางวัฒนธรรมได้เปลี่ยนไป โดยปัญหาหลักในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม คือ ภาษา ที่ส่งผลให้อาจารย์ต่างชาติเกิดปัญหาในการปรับตัวและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับที่ Selmer (2006 : 354) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ภาษาเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการสื่อสารและการปรับตัวของคนที่ย้ายมาอยู่ใหม่ อีกทั้งยังสอดคล้องกับที่เมตตา วิวัฒนานุกูล (2548 : 250) ที่กล่าวถึง การไม่เข้าใจและไม่รู้ภาษาที่ใช้กันเป็นอุปสรรคและปัญหาของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม

นอกจากนี้ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมที่อาจารย์ต่างชาติพบเจอเมื่อเข้ามาทำการสอนคือ บรรยากาศการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่มีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะในเรื่องของวัฒนธรรมและภาษาที่ถึงแม้ว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยกำหนดให้ต้องเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อมุ่งหวังให้มีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศสามารถใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ มีการแสวงหาความรู้เพื่อประกอบอาชีพ และศึกษาในระดับที่สูงขึ้น มีความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมที่หลากหลายของประชาคมโลกและสามารถถ่ายทอดความคิดวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 223 อ้างถึงใน สมคิด ถึงท่าดี, 2556 : 47) แต่ภาษาก็ยังเป็นปัญหาในการสื่อสารของนักศึกษาไทย ที่ส่งผลให้อาจารย์ต่างชาติต้องมีการปรับการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับ พื้นฐานความรู้ทางภาษาของนักศึกษาไทย เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานของ Babcock (2002 : 80) ได้กล่าวไว้ในชั้นเรียนเมื่ออาจารย์ต้องพบเจอกับบรรยากาศของนักศึกษาที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

การจะประสบความสำเร็จในการเรียนการสอนนั้นต้องมีวิธีการปรับการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับนักศึกษาและบรรยากาศในชั้นเรียนนั้นๆ

2. แนวทางการปรับตัวในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ปัญหาในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของอาจารย์ต่างชาติและนักศึกษาไทย คือ ความไม่เข้าใจในภาษาที่ส่งผลให้ทั้งสองฝ่ายต้องพยายามหาแนวทางการปรับตัวเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม โดยแนวทางการปรับตัวนั้นมีวิธีการที่แตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นการใช้วัจนภาษา การใช้สื่อต่างๆ รวมถึงเพื่อนร่วมงานคนไทย และนักศึกษาไทยที่มีส่วนช่วยให้อาจารย์ต่างชาติมีความเข้าใจในวัฒนธรรมไทยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Shi & Fan (2010 : 115-116) ที่พบว่า วัจนภาษามีความสำคัญที่ช่วยให้สามารถประสบความสำเร็จในการสื่อสาร เมื่อใดก็ตามที่บุคคลมีปัญหในการสื่อสาร การใช้วัจนภาษาสามารถช่วยให้บุคคลเข้าใจในการสื่อสารนั้นได้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธานิชฎี กองแก้ว (2554 : 80) ที่พบว่า สื่อบุคคล เช่น เพื่อนที่เป็นคนไทย หรือสื่อมวลชนประเภทต่างๆ เป็นหนทางช่วยให้อาจารย์ต่างชาติสามารถปรับตัวได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ แนวทางการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติและนักศึกษาไทยเพื่อให้สามารถประสบความสำเร็จในการสื่อสารร่วมกันในชั้นเรียน พบว่า ทั้งอาจารย์ต่างชาติและนักศึกษาไทยต่างพยายามฝึกใช้ภาษาที่ตนเองไม่ถนัด อีกทั้งอาจารย์ต่างชาติมีการปรับรูปแบบการสอนให้เหมาะสม โดยมีการเล่นเกมเพื่อสร้างความมั่นใจในการสื่อสารให้กับนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sipe (2011 : 107) ที่พบว่า การเรียนการสอนในห้องเรียนประเทศไทยนั้น นักศึกษาจะมีความคาดหวังว่า จะต้องมีเกมต่างๆ ในชั้นเรียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bray (2009 : 9) ที่พบว่า อาจารย์ต่างชาติในชั้นเรียนภาษามีการปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้

นอกจากนี้มิติตความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมไทยไม่ได้ส่งผลต่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติกับนักศึกษาไทย โดยมิติตความหลากหลายทางวัฒนธรรมทั้ง 6 ด้าน ประกอบไปด้วย

1. ระยะห่างเชิงอำนาจ (power distance) อาจารย์ต่างชาติมีการเรียนรู้ว่าประเทศไทยมีมีระยะห่างเชิงอำนาจ โดยเห็นได้ว่านักศึกษาไทยให้ความเคารพอาจารย์อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ Sipe (2011 : 107) ที่พบว่า นักศึกษาไทยจะมีความสุภาพเป็นอย่างมากกับอาจารย์ต่างชาติ อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Knutson (2005 : 4-9) ที่กล่าวไว้ว่า สังคมไทยมีการยอมรับในเรื่องของระยะห่างเชิงอำนาจ ความแตกต่างในเรื่องของสถานะในสังคมเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ แต่มิติทางวัฒนธรรมดังกล่าวไม่ได้ส่งผลต่อการปรับตัวและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของอาจารย์ต่างชาติแต่อย่างใด

2. ความเป็นปัจเจกบุคคล และการพึ่งพาอาศัยกัน (individualist & collectivist) เป็นมิติตความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่พบว่า อาจารย์ต่างชาติมี

ความพยายามในการปรับการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมิติทางวัฒนธรรมดังกล่าว โดยมีการสั่งงานให้นักศึกษาทำร่วมกันเป็นกลุ่มบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wangkijchinda (2011 : 22) ที่พบว่า คนไทยจะให้ความสำคัญกับการเป็นสมาชิกในกลุ่มมากกว่าความต้องการของตนเอง เพราะค่านิยมของการพึ่งพาอาศัยกันในสังคมไทยเป็นค่านิยมที่มีความสำคัญ แต่ทั้งนี้อาจารย์ต่างชาติก็พยายามสอดแทรกมิติทางวัฒนธรรมในเรื่องของการพึ่งพาตนเองให้กับนักศึกษาไทยบ้าง โดยมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนทั้งการสั่งงานเป็นกลุ่ม และการสั่งงานให้นักศึกษาทำคนเดียว เพื่อให้นักศึกษาไทยได้มีการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมการพึ่งพาตนเองด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Tseng (1977 อ้างถึงในเมตตา วิวัฒนานุกูล (กฤตวิทย์), 2548 : 236-238) ที่กล่าวว่า การปรับตัวแบบ Mixing adjustment เป็นการปรับตัวแบบผสมผสานกันไป โดยดูตามความเหมาะสม ไม่มีเกณฑ์ตายตัว ไม่มีใครยึดติดกับค่านิยมหรือวัฒนธรรมเดิมของตนเองอย่างเคร่งครัด แต่เลือกใช้ แม้แต่ความสะดวกและสถานการณ์

3. การให้ความสำคัญต่อบุรุษและสตรี (masculinity & femininity) อาจารย์ต่างชาติเรียนรู้ว่าประเทศไทยมีความเท่าเทียมกันระหว่างผู้ชายและผู้หญิง โดยนักศึกษาหญิงสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถในชั้นเรียนได้เท่าเทียมกับนักศึกษาชาย สอดคล้องกับที่ Deveney (2005 : 153-171) ที่พบว่า ไม่มีความแตกต่างเกี่ยวกับบทบาททางเพศในชั้นเรียนในประเทศไทย โดยนักเรียนผู้หญิงสามารถที่จะพูดแสดงความคิดเห็นในห้องเรียนได้อย่างเสรี และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Knutson (2005 : 4-9) ที่กล่าวว่า ประเทศไทยมีวัฒนธรรมแบบการให้ความสำคัญต่อสตรีที่ผู้ชายและผู้หญิงมีความเท่าเทียมกัน

4. การหลีกเลี่ยงความไม่มั่นใจในการสื่อสาร (uncertainty avoidance) พบว่า นักศึกษาไทยบางคนมีการหลีกเลี่ยงความไม่มั่นใจในการสื่อสาร เมื่อไม่สามารถทำการสื่อสารกับอาจารย์ต่างชาติได้ด้วยวิธีการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการยิ้ม การเงย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wangkijchinda (2011 : 18) ที่กล่าวว่า นักศึกษาไทยมักจะหลีกเลี่ยงการตอบคำถามเมื่อเกิดความไม่มั่นใจและเลือกที่จะเงยเพื่อหลีกเลี่ยงการเสียหน้าในห้องเรียน โดยอาจารย์ต่างชาติจะมีวิธีการปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bray (2009 : 6) ที่พบว่า เมื่อนักศึกษาไม่สามารถตอบคำถามได้ อาจารย์จะปรับการสอนโดยพยายามถามไปยังนักศึกษาคนอื่นๆ จนได้คำตอบเพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าใจในบทเรียนได้ แต่ทั้งนี้การหลีกเลี่ยงความไม่มั่นใจในการสื่อสารก็ไม่ได้เกิดขึ้นกับนักศึกษาไทยทุกคน โดยนักศึกษาบางคนพยายามทำการสื่อสารกับอาจารย์ต่างชาติจนกว่าตนเองจะเข้าใจในบทเรียนนั้นๆ

5. การวางแผนระยะยาวและระยะสั้น (long and short term orientation) พบว่าอาจารย์ต่างชาติมีการวางแผนที่ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อสามารถทำการสอนในประเทศไทยได้ นอกจากนี้ยังปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมการรักษาความสัมพันธ์ระยะยาว โดยมีการติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาไทย ถึงแม้ว่านักศึกษาจะไม่มีชั่วโมงเรียนในภาคการศึกษานั้นๆ หรือสำเร็จการศึกษาไปนานแล้วก็ตาม

ซึ่งสอดคล้องกับที่ Hofstede & Hofstede (2005 : 211) ที่พบว่า ประเทศไทยมีมิติการรักษาความสัมพันธ์ในระยะยาวอยู่ในลำดับที่ 9 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยให้ความสำคัญกับการรักษาความสัมพันธ์ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานของ Pimpa (2012 : 37) ที่กล่าวว่า สังคมไทยมีแนวคิดเรื่องการมองการณ์ไกล โดยเด็กไทยถูกสอนให้คิดถึงเรื่องของอนาคตและครอบครัว เชื่อว่าการศึกษาก็คือเป็นการลงทุนเพื่ออนาคตที่มั่นคงของเด็ก อีกทั้งการทำงานในองค์กรเดียวเป็นเวลานานจะสามารถสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตได้ ซึ่งอาจารย์ต่างชาติได้มีการเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมดังกล่าว โดยสะท้อนให้เห็นว่าอาจารย์ต่างชาติมีการวางแผนการทำงานระยะยาวในประเทศไทยด้วย

6. การหน่วงเหนี่ยว และการผ่อนผัน (indulgence & restraint) ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ต่างชาติมีการวางกฎระเบียบที่ชัดเจนภายในชั้นเรียน และแจ้งให้นักศึกษาปฏิบัติตามกฎระเบียบนั้นๆ อย่างเคร่งครัด ซึ่งสอดคล้องกับที่ Hofstede (2011 : 15-16) ได้กล่าวไว้ว่า ประเทศในเอเชียคนในสังคมขาดอิสระในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น และถูกควบคุมพฤติกรรมต่างๆ ด้วยกฎเกณฑ์ต่างๆ แต่ทั้งนี้ อาจารย์ต่างชาติก็มีการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมความยืดหยุ่น สบายๆ ของไทย จึงมีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาที่ไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบได้ในบางครั้ง สามารถอธิบายถึงเหตุผลต่างๆ ได้ สอดคล้องกับงานของ Komin (n.d.) ที่ได้กล่าวไว้ว่า คนไทยมีค่านิยมในเรื่องความยืดหยุ่น สำหรับคนไทยไม่มีเรื่องอะไรเป็นสิ่งที่เคร่งเครียดจนไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ กฎเกณฑ์และกฎหมายสามารถเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับบุคคลหรือสถานการณ์ได้ ซึ่งการที่อาจารย์ต่างชาติเปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถอธิบายถึงเหตุผลต่างๆ ได้ นั้น สะท้อนให้เห็นว่าอาจารย์ต่างชาติมีความพยายามในการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมต่างๆ ของไทยเป็นอย่างดี

จากผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ได้สะท้อนให้เห็นว่า ทั้งอาจารย์ต่างชาติและนักศึกษาไทยต่างมีปัญหาในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมร่วมกัน ทั้งนี้เนื่องจากมีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน แต่ทั้งอาจารย์ต่างชาติและนักศึกษาไทยต่างก็พยายามหาแนวทางการปรับตัวด้วยวิธีการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการใช้วจนะภาษา การใช้สื่อต่างๆ รวมถึงศึกษาวัฒนธรรมที่แตกต่างจากคนรอบข้าง เพื่อให้สามารถปรับตัว และสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาจารย์ต่างชาติมีการเรียนรู้ถึงมิติความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมไทย และพยายามปรับตัวให้สอดคล้องเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีการสอดแทรกมิติทางวัฒนธรรมของตนเองให้กับนักศึกษาไทย เพื่อให้นักศึกษาไทยได้เรียนรู้ถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมด้วย

ข้อเสนอแนะในงานวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการปัญหาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและแนวทางการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติและนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

พบว่า อาจารย์ต่างชาติที่เข้ามาทำการสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทยเกิดความตระหนกทางวัฒนธรรมในช่วงแรกที่เดินทางเข้ามาทำการสอนในมหาวิทยาลัยไทย เนื่องจากอาจารย์ต่างชาติส่วนใหญ่ไม่ได้มีการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมไทยก่อนที่จะเดินทางเข้ามาทำการสอนในประเทศไทย จึงก่อให้เกิดความตระหนกทางวัฒนธรรม เมื่อพบเจอกับวัฒนธรรมที่แตกต่าง และต้องอาศัยการปรับตัวจากการเรียนรู้วัฒนธรรมต่างๆ ด้วยตนเอง จึงประเด็นที่น่าสนใจสำหรับมหาวิทยาลัยที่มีอาจารย์ต่างชาติเข้ามาทำการสอน ที่ควรมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ให้กับอาจารย์ต่างชาติก่อนเข้ามาทำการสอนในชั้นเรียนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้การเตรียมความพร้อมให้อาจารย์ต่างชาติย่อมจะส่งผลให้อาจารย์ต่างชาติได้มีการเรียนรู้ และสามารถวางแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยได้ในระดับหนึ่ง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึง ปัญหาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและแนวทางการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติและนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร เท่านั้น ดังนั้น ในการวิจัยในอนาคตควรมีการศึกษาถึงการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติและนักศึกษาไทยจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากบริบท และวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยแต่ละมหาวิทยาลัยอาจมีความแตกต่างกัน ซึ่งอาจส่งผลต่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติที่แตกต่างกันนั่นเอง

บรรณานุกรม

- ธานีษฐ กอแก้ว. (2544). **การสื่อสารและการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติในมหาวิทยาลัยไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวาทวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เมตตา วิวัฒนานุกูล (กฤตวิทย์). (2548). **การสื่อสารต่างวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัฒนา กิติอาษา. (2555). **สนาม ในความทรงจำของนักเรียนนานาชาติในปริตรตาเฉลิมเผ่า กอนันตกุล (บก.). คนในประสบการณ์ภาคสนามของนักมานุษยวิทยาไทย**. (หน้า 127). กรุงเทพมหานคร : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- สมคิด ถึงท่าดี. (2556). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษเรื่องการสื่อสารในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีเน้นความจำกับวิธีสอนตามแนวคิดของกานเย**. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี**. 7(2) : 42-59.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2554). **วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพยุคใหม่**. กรุงเทพมหานคร : สามลดา.
- Abe, J., Talbot, D.M. & Geelhoed, R.J. (1998). Effects of a peer program on international student adjustment. **Journal of College Student Development**. 39(6) : 539-547.
- Babcock, B. (2002). Teaching a large class in hong kong. **Business Communication Quarterly**. 65(1) : 80-88.
- Bently, J.M. (2008). **Supporting International Student Adjustment**. USA : Central Michigan University.
- Bray, L. (2009). Cultural dimensions for a foreigner teaching English in a Thai university. **TESOL in Context**. Special Edition 25(2) : 1-10.
- Deveney, B. (2005). An investigation into aspects of Thai culture and its impact on Thai students in an international school in Thailand. **Journal of Research in International Education**. 4(2) : 153-171.
- Gorlach, M. (2008). Intercultural communication in the US college classroom : A Russian Professor's Perspective. **Texas Linguistic Forum** 5(2) : 191-203.

- Hofstede, G. (2011). **Dimensionalizing Cultures : The Hofstede Model in Context**. Retrieved March 18, 2014 , from <http://scholarworks.gvsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1014&context=orpc>.
- Hofstede, G. & Hofstede, G.J. (2005). **Cultures and Organizations : Software of the Mind**. Revised and Expanded. 2nd ed. New York : The McGraw-Hill.
- Jandt, F.E. (2004). **An Introduction to Intercultural Communication : Identities in a Global Community**. 4th ed. CA : Sage Publication.
- Knutson, T.J. (2005). **Tales of Thailand Lesson from the land of Smile**. Retrieved February 13, 2010, from www.fulbrightthai.org/data/.../TALES%20OF%20THAILAND.doc.
- Wangkijchinda, K. (2011). **Developing Intercultural Communicative Competence : A Guide for English Foreign Language Teachers in Thailand**. Master of Arts in Teaching International Languages, California State University.
- Pimpa, H. (2012). **Amazing Thailand : Organizational culture in the Thai public sector**. **International Business Research**. 5(11) : 35 -42.
- Samovar, L.A., Porter, R.E. and McDaniel, E.R. (2010). **Communication between cultures**. 7th ed. Boston MA. : Wadsworth Cengage Learning.
- Selmer, J. (2006). **Language ability and adjustment : Western Expatriates in China**. **Thunderbird International Business Review**. 48(3) : 347-368.
- Shi, Y. & Fan, S. (2010). **An analysis of non-verbal behaviour in intercultural communication**. **The International Journal Language Society and Culture**. 3(1) : 113-120.
- Sipe, M.D. (2011). **The effects of cross-cultural issues on language learning in Thai classrooms**. **HRD Journal**. 2(2) : 98-108.
- Komin, S. (n.d) **National Character in The Thai nine values orientations**. Retrieved February 13, 2010, from <http://fulbrightthai.org/data/articles/NATIONAL%20CHARACTER%20IN%20THE%20THAI%20NINE%20VALUES%20CLUSTER.doc>.